
MOBILIERUL POPULAR

Florentina BUZENSCHI*

Cuvinte cheie: mobilă, laviță, masă, colțar, ladă de zestre, decor, incizie, simbol solar, pomul vieții, cruce

Keywords: furniture, bench, table, sofas, crate of dowry, decoration, incision, solar symbol, tree of life, cross

Abstract

The art of the wood artisans is best seen in the piece of furniture, which are remarkable both in terms of number and in their artistic value. There are very few benches that differ in only one element, namely their tall arms called „fruntare”, whereas the beds are rarely decorated. The stools and low tables owe their beauty mainly to their shape and proportions. Characteristic for the Neamț area is the table-chest, not very deep, decorated with rosettes. Similarly, the most beautiful nineteenth-century, corner-cabinets have chiselled solar motifs on their doors.

The dowry chests represent the richest and most varied pieces of peasant furniture. The chests are not painted, many were decorated with flowers (tulips), cypress trees, whereas in the Neamț area one can also encounter schematic representation of people and homes.. The cross and the tree of life are quite frequent in these areas.

Piese de mobilier popular au reprezentat un domeniu de creație foarte important și răspândit, cu o evoluție continuă, de la vechi la nou, de la rudimentar la evoluat și de la simplu la decorat. Există o strânsă corelație între tipologia locuinței și a mobilierului, de aceea o piesă de mobilier reprezintă un anumit mod de viață dintr-o anumită perioadă istorică.

Simplitatea formelor vechi a permis executarea lor de fiecare gospodăru pentru trebuințele familiei sale, pe când tipurile mai evoluat, de influență orășenească, au impus dezvoltarea meșteșugurilor producătoare de lucrări destinate pieței. În județul Neamț au existat, încă de la sfârșitul secolului al XIX-lea, sate specializate în tâmplăria artistică, unde meșteri renumiți lucrau frumoase exemplare de mobilier bisericesc și casnic de influență orășenească: Grumăzești, Vânători-Neamț, Tazlău, Ceahlău și ateliere mari în târgușorul Bozieni¹¹⁵⁶, dar mai ales în târgurile Piatra, Neamțu și Roman.

Piese de mobilier au în primul rând funcțiuni utilitare. Frumosul cuprins în lemnul înșuși, în formele și tehnicile lui de confecționare este completat cu elemente ornamentale, amplasate pe suprafețele expuse privirii. Vom clasifica tipurile de mobilier după funcționalitatea lor, care le-a determinat particularitățile morfologice și estetice.

Lavița (laița) reprezintă cea mai veche piesă din locuință, fiind doar o platformă din pământ, înlocuită apoi cu una din lemn. Denumită impropriu mobilă, era încastrată

* Muzeograf, Muzeul de Etnografie Piatra Neamț

¹¹⁵⁶ Constantin D. Gheorghiu, *Dicționarul geografic al județului Neamț*, București, 1895, p. 15

în bârnele pereților și susținută de pietre sau tumurugi înfipti în pământ, devenind apoi mobilă, în sensul propriu al cuvântului. Cioplite din blăni groase de stejar sau de brad, erau dispuse în unghi, de-a lungul a doi pereți. Singurele lavițe care a dobândit valențe estetice a fost întânit pe Valea Bistriței: „sunt fixate la capete cu niște picioare înalte numite ”fruntare” sau „capete de lavițe” cioplite cu grijă, făcând impresia unor părți laterale de jilțuri”¹¹⁵⁷. Într-adevăr, în zona cercetată exista acest tip, fără a fi generalizat. Capete erau foarte înalte, iar în partea superioară aveau o scobitură unde se puneau, dintr-un capăt în altul, culmea pentru haine, în timp ce la mijloc puteau fi agățate traiste, haine etc. Când lavițele au devenit mai înguste și mai înalte, li s-au adăugat spătar și brațe, au devenit bănci, canapele și nu au mai fost folosite pentru dormit. Fără a prezenta decor, frumusețea lor rezultă din simplitatea formei la care timpul a adăugat patină, mai ales la cele vechi care erau relizate din lemn de esență tare.

Patul a avut o evoluție asemănătoare cu lavița: de la piesa fixă, cu picioarele înfipte în pământ, fără valoare estetică, devine piesă de sine stătătoare, ce ocupă un loc important chiar în „odaia curată”. Și în acest caz, puține piese erau decorate prin traforare.

Scaunele au fost piese de mobilier ușor de executat, fie prin tăierea cu securea a unui segment longitudinal dintr-un trunchi sau folosirea contorsionării naturale a unei rădăcini sau a unui fragment de ramuri. În acestea se introduceau puțin oblic, orientate spre exterior, 3 sau 4 picioare care pot trece prin toată grosimea platformei. În cazuri mai rare, era cioplită cu securea o ramură, care avea dispuse, în mod natural rămurele ce puteau forma picioarele scaunului, așa cum am întânit la scăunele le de stână. Acestea sunt forme primare, care nu sunt decorate și prezintă diferențe rezultate numai din unicitatea formelor date de natură. Pentru un confort sporit, la scaunele realizate din discuri de lemn, această parte putea fi realizată concav. Frumusețea pieselor rezultă doar din simplitatea lor, simțul proporțiilor, din punerea în evidență a calităților lemnului și din amprenta lăsată de timp.

Înlocuirea acestui tip se realizează treptat, până la scaunul înalt cu spătarul traforat, constatăm existența scaunelor cu spătar confecționat dintr-o ramură de copac curbată, unele dintre acestea erau prevăzute cu un orificiu în care se introducea furca de tors. Scaunele înalte pătrund în gospodăria țărănească la sfârșitul secolului al XIX-lea¹¹⁵⁸, ca influență a modei orășenești și a specializării tâmplarilor și sunt legate de introducerea mesei înalte. Multe dintre acestea sunt obiecte de serie, au spătarul format din două transversale traforate, unite prin colonete, șezutul realizat din scânduri înguste și pot fi pliante, cu brațe sau fără. S-au păstrat și scaune din lemn masiv, cu spătarul decorat prin incizie, cu grupe de linii drepte și mici ogive. Frumusețea spătarului este dată de introducerea lemnului curbat.

Masa este o piesă de mobilier general răspândită, cu unele diferențieri de formă și decor. Așezată tradițional în colțul în care se îmbinau lavițele, masa rotundă, joasă,

¹¹⁵⁷ Boris Zderciuc, Georgeta Stoica, *Crestături în lemn în arta populară românească*, Editura Meridiane, București, 1967, p. 10

¹¹⁵⁸ Georgeta Stoica, Paul Petrescu, *Arta populară românească*, Ed. Meridiane, București, 1981, p. 40

de factură orientală¹¹⁵⁹ era aproape nelipsită din interioarele țărănești. Dimensiunile erau cuprinse între 60-80 cm diametrul, iar picioarele aveau 25-50 cm înălțime. O scândură tăiată rotund, în care au fost înfipte trei picioare puțin cioplite, reprezenta cel mai simplu tip. Cea cu picioare scurte, dreptunghiulară, cu blatul realizat dintr-o singură bucată de lemn, era întâlnită mai rar, frumusețea fiindu-i dată doar de lemnul lustruit de vreme.

În zona cercetată, până la începutul sec. al XX-lea, masa de lemn joasă, cu blatul rotund, alcătuit din trei scânduri asamblate cu ajutorul uneia sau mai multor chingi transversale prinse pe spatele blatului, care pot ajuta și la fixarea picioarelor, era foarte răspândită. Adesea, pe fiecare scândură este amplasat un picior, prin fixare între stinghii sau chiar prin încastrare în scândurile blatului. Aceste mese sunt realizate din lemn de brad, nu prezintă, de obicei, elemente de decor, doar forma picioarelor, de obicei curbă, imprimă o formă frumoasă ansamblului.

Dacă în interiorul locuinței cu o singură cameră sau cu două încăperi întâlnim masa joasă, rotundă sau masa înaltă, dreptunghiulară, în „odaia curată” întâlnim numai tipul de masă înaltă, de formă dreptunghiulară, cu patru picioare, așezată la perete, în dreptul geamului.

Cel mai spectaculos tip de masă, cu dublă funcționalitate, este însă tipul cu ladă, realizată mai ales din lemn de fag, care a avut și rol de depozitare. Adâncimea lăzii caracteristice zonei cercetate este de 20-30 cm, iar ca funcție, sistem de construcție și decor se înrudește cu lada de zestre. Tăblia, care nu este fixă ci glisează, are rol de capac. Sistemul de asamblare este simplu, dulgheresc, în „pană și uluc”, susținut în cuie de lemn. Picioare sunt mai groase în partea superioară, acolo unde sunt introduse scândurile ce formează lada și mai subțiri jos, unde, în cele mai multe cazuri, sunt unite prin patru stinghii. Tăblia nu este decorată. Scândurile care formează fața și lateralele lăzii reprezintă suprafața destinată decorului. Pe partea frontală motivele sunt dispuse de obicei în jurul unui ax central, organizate în registre, fără a fi neapărat „în oglindă”, în timp ce lateralele prezintă un motiv central. Motivul preferat este rozeta, simplă, compusă sau încadrată în vârtej, în timp ce registrele separatoare sunt formate din linii dispuse sub diverse forme.

Una dintre cele mai frumoase, este o masă – ladă de la Piatra Șoimului, aflată în patrimoniul Muzeului Național al Satului. Câmpul frontal, dispus de o parte și de alta a unui ax imaginar nu este simetric integral. Motivul decorativ principal este cel solar, cele două rozete sunt înscrise în vârtejuri și sunt despărțite de două coloane, una realizată din X-uri multiple și celălaltă din rozete mari și mici. Alte patru rozete coboară pe picioarele mesei, iar în partea inferioară, deasupra stinghiei este un câte un X. Timpul a patinat frumos întreaga masă.

În alte cazuri, decorul, predominant solar, este amplasat numai pe ladă, picioarele înalte și subțiri permit doar incizarea unor linii verticale și astfel este scoasă mai bine în evidență ornamentica din partea superioară. Acesta este cazul unei mese de pe Valea Bistriței, datând din a doua jumătate a secolului al XIX-lea. De această dată, cele mai frumoase rozete se află pe laterale, câte una pe fiecare parte, în timp ce

¹¹⁵⁹ Georgeta Stoica, Paul Petrescu, *Dicționar de artă populară*, Ed. Enciclopedică, București, 1997, p. 323

pe latura longitudinală sunt patru registre verticale, cu câte două rozete, despărțite de coloane de X-uri sau de linii oblice.

Polița (numită local „greblar”¹¹⁶⁰) reprezintă una dintre cele mai simple piese suport pentru depozitare sau etalare a blidelor. De forma unui raft cu partea din față simplă sau traforată, era agățată în perete sau la grindă. Decorul format din simpli „dinți de lup”, brăduți, rozete, până la adevărate flori sculptate, transforma polița într-un obiect decorativ.

Blidarul era nelipsit din casa tradițională; agățat în camera de locuit, pe peretele median dinspre tindă sau chiar în tindă, reprezenta locul de depozitare a blidelor. În general era lucrat din brad și avea două sau trei rafturi. Decorul putea fi amplasat pe lateralele ce susțin polițele și pe scândurile atașate în fața acestora, formând, împreună cu vasele din interior, frumoase frize. Tehnica de decorare folosită era traforarea și crestarea, iar motivul cel mai des întâlnit, „dinții de lup”. Două piese de acest tip, aproape identice, datând din a doua jumătate a sec. al XIX-lea se află, prima la Muzeul Etnografic al Moldovei și provine de la Ceahlău¹¹⁶¹, cealaltă, provenind de la Mastacăn, la Muzeul Național al Satului „Dimitrie Gusti”, în timp ce o replică târzie este deținută de Hanul Ancuței. Blidarele prezintă polițe decorate cu motive geometrice: ogive de o parte și de alta a poliței centrale, apoi romburi, „dinți de lup”. Blidarele sunt acoperite în partea de sus cu o poliță întoarsă.

Colțarul este o formă foarte veche de mobilier popular, care ilustrează cel mai bine principiul de organizare a locuinței tradiționale „pe colțuri”¹¹⁶² și, totodată, singura mobilă care nu poate fi așezată într-un alt fel de loc. Adesea era agățat în perete, în colțul cu masa, fiind destinat depozitării unor obiecte casnice utile, de mici dimensiuni (*chipernițe, sărarițe, scăcițe, ulcele* ...) sau a alimentelor. Inițial era format din câteva polițe de lemn, de formă triunghiulară, susținute de doi pereți laterali. La acest tip, decorul era simplu, doar cornișa putea fi decorată prin traforare. În a doua jumătate a secolului al XIX-lea și la începutul celui următor au fost aduse vechiului colțar unele îmbunătățiri: mărirea dimensiunilor - ceea ce a impus trecerea de la modul agățat în perete, la prelungirea lui până la podea (așa cum este cel de la Muzeul Memorial „Ion Creangă”); de la forma deschisă, la colțarul închis cu una sau două uși. Acest tip a însemnat mărirea câmpului ornamental și crearea unor frumoase piese decorate cu crestături, incizii sau traforuri cu motive geometrice și astrale.

De la mijlocul secolului al XX-lea, când s-a accelerat trecerea de la tradițional la modern, multe dintre lucrurile vechi au fost eliminate, împreună chiar cu casa bătrânească și introduse produse noi meșteșugărești sau fabricate. Așa s-a întâmplat și cu colțarele care nu și-au mai găsit locul în interiorul casei moderne, fiind înlocuit cu dulapul de bucătărie.

Frumoasele colțare mai pot fi admirate doar în colecțiile muzeale. Unul dintre acestea aparține Muzeului Etnografic al Moldovei din Iași . A fost achiziționat din satul

¹¹⁶⁰ Paul H. Stahl, *Organizarea interiorului casei*, în *Arta populară de pe Valea Bistriței*, Editura Academiei R.S.R., 1969, p. 105

¹¹⁶¹ Angela Paveliuc-Olariu, *Mobilierul tradițional din Moldova*, Editura Agata, Botoșani, 2007, p. 130

¹¹⁶² Mihail Ion I. Gorgoi, *Antropologia spațiului*, în *Anuarul Muzeului Etnografic al Moldovei*, nr. 1/2001, Editura Junimea, p. 197

Ceahlău, în anul 1958 și este decorat cu rozete încadrate cu un șir de dinți de lup. Este o piesă de mare valoare artistică, creată de un meșter local.

Alt colțar valoros este cel din colecția de la Căminul Cultural din Tazlău, cu ușile simple dar cu o coroană mare deasupra, în forma unei jumătăți de cerc, în care sunt decupate rozete și cercuri îngemănate. Coroana este încadrată de două rozete. Este creația unui meșter local, din jurul anului 1950 și respectă morfologia și principiile decorative tradiționale.

Interesant este și colțarul din expoziția permanentă a Muzeului de Etnografie din Piatra Neamț, cu o singură ușă decorată cu trei registre de motive geometrice traforate, la fel cu alte două registre dispuse în interior. A fost lucrat de un meșter popular din satul Farcașa, la sfârșitul secolului al XIX-lea.

Lada de zestre, folosită ca loc de depozitare pentru textile, era nelipsită din interioarele țărănești. Pe lângă rolul practic, această piesă de mobilier era simbolul femeii măritate. În ceremonialul de nuntă, avea un rol important: după ce era scoasă din casă și arătată zestrea miresei, era adusă și lada, totul fiind așezat, în timp ce lăutarii cântau, în carul cu care tânăra era dusă la casa soțului. Dacă zestrea demonstra priceperea fetei în executarea textilelor de interior și a portului popular dar și statutul ei social, realizarea lăzii sau doar cumpărarea acesteia¹¹⁶³ revenea mirelui și de aici preocuparea pentru componenta estetică.

În arhitectura interiorului țărănesc, în casele vechi, locul lăzii era la vedere, pe capătul patului sau a laiței, în timp ce în casele cu două camere separate de tinda mediană, este mutată în „odaia curată”. Cu timpul, odată cu schimbările care au intervenit și în lumea rurală, în ceea ce privește ceremonialul de nuntă dar și în organizarea interiorului țărănesc, parte dintre acestea au devenit recipiente pentru depozitarea diverselor alimente, în cămară sau în pod, până au dispărut din inventarul locuințelor¹¹⁶⁴, devenind doar piese de colecție.

Din punct de vedere tipologic, în Neamț întâlnim atât vechea ladă de zestre lucrată dulgherește, cu decor incizat cât și, începând din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, pe cea brașovenească, pictată, care a cuprins o arie largă de răspândire. Nu a existat un centru de meșteri lădari, din acest punct de vedere situația fiind asemănătoare cu Bucovina, astfel, putem spune și pentru aceste locuri, cu mari suprafețe de teren împădurite: „cunoștințele prelucrării lemnului au fost transmise din generații, meșteri pricepuți în a face lăzi, blidare sau alte piese de mobilier tradițional existau pretutindeni”¹¹⁶⁵. Tocmai din această cauză, cercetătorii nu au putut realiza o statistică a dulgherilor nici măcar în zona cea mai studiată, cum este Valea Bistriței, dar au constatat că în fiecare sat erau 10-15 dulgheri sau chiar mai mulți, „astfel în satul Schit am depășit 18 meșteri dulgheri, în Poiana Teiului și Călugăreni, 25”¹¹⁶⁶. De altfel, tocmai din această zonă, cu atât de mulți meșteri, datează cele mai multe și mai frumoase lăzi de zestre aparținând colecțiilor Muzeului de Etnografie Piatra Neamț. În

¹¹⁶³ S. Fl. Marian, *Nunta la români*, Editura Saeculum I.O., București, 2000, p. 381

¹¹⁶⁴ În zona cercetată nu am întâlnit interdicția de a o distruge în alt mod decât prin ardere.

¹¹⁶⁵ Aurel Prepeliuc, *Lăzile de zestre din patrimoniul etnografic al Muzeului Bucovinei*, Editura Karl A. Romstorfer, Suceava, 2012, p. 4

¹¹⁶⁶ Radu O. Maier, *Dulgheria*, în *Etnografia Văii Bistriței*, Piatra Neamț, 1973, p. 525

schimb, se păstrează puține nume de meșteri, unul dintre aceștia fiind Ion Cojocaru din Bicaz, care a lucrat la sfârșitul sec. al XIX-lea.

Lada de zestre din Neamț se încadrează în tipul moldovenesc și, din punct de vedere constructiv, are următoarele caracteristici:

- este realizată din lemn de fag sau stejar, mai rar din alte esențe tari;
- dimensiunile sunt 50-90 cm, lungimea, 30-50 cm, înălțimea și adâncimea;
- este asamblată în tehnica „pană și uluc” și consolidată prin cuie de lemn;
- are capacul plan, format din două sau trei bucăți, la fel și corpul propriu-zis al lăzii;
- se deschide prin rabatare în jurul celor doi pivoți, tot din lemn, care străpung în spate lateralele lăzii;
- închiderea se realizează cu ajutorul unui belciug prins în partea superioară a feței, care trece prin orificiul făcut în capac;
- căpătâiele (aripile) sunt cât lățimea capacului, mai rar sunt supradimensionate;
- picioarele sunt drepte, solide și susțin marginile verticale ale ansamblului, dându-i înălțime.

Ceea ce-i adaugă valoare artistică este decorul, lada de zestre fiind, de cele mai multe ori, piesa de mobilier cel mai frumos și mai bogat decorată. Tehnica de decorare este incizia, la care se putea adaugă colorarea în nuanțe închise, mai ales pentru a pune în evidență motivele incizate. Pentru înviorarea cromaticii naturale a lemnului, unele lăzi erau date cu baiț roșcat în întregime.

Modul de expunere a decorului este bine determinat:

- amplasarea pe părțile vizibile, astfel sunt decorate fața, picioarele, lateralele și mai rar, parțial sau integral, capacul;
- fiecare parte constructivă, care poate fi delimitată de un chenar, formează un câmp ornamental distinct, iar în funcție de modul de amplasare al acestuia, motivele sunt organizate orizontal sau vertical;
- sunt respectate principiile repetiției, alternanței, simetriei în jurul unui ax central sau de o parte și de alta a axului;
- ordonarea în casete, registre sau separarea prin registre a motivelor principale.

În ceea ce privește motivele decorative propriu-zise, majoritatea sunt geometrice sau geometrificate, într-o mare varietate de combinații:

- linii simple amplasate orizontal, oblic, într-o singură direcție, unindu-se sub forma unor brazi sau intersectându-se rezultând hașururi, pătrate, romburi, „dinți de lup”;
- cercul apare sub o multitudine de forme, de la simple arce, până la rozete complexe, rezultate din întretăierea acestor cercuri, vârtejuri, meandre diverse combinații ale acestora;
- crucea apare sub mai multe forme: simplă, a Sf. Andrei, cu brațele parțial supradimensionate.

Florile pot să apară fie cu petalele realizate sub forma unor romburi unite, sau, așa cum apar pe o mare parte din lăzile de zestre de pe Valea Bistriței, sub forma unor glastre cu flori, cu forme rotunjite, care părăsesc geometrizarea, la fel ca la unele variante ale pomului vieții. Și tot pe Valea Bistriței, ca influență de pe lăzile de zestre din Suceava, întâlnim reprezentat chiparosul¹¹⁶⁷ Casa sau biserica, motive des întâlnite pe lăzile din zona Neamț, sunt sumar schițate din câteva linii drepte și arce de cerc frânte, uneori alături de reprezentarea omului, la fel de stilizat, printr-o unire de linii și cercuri sau arce de cerc, în reprezentări interpretabile, de cele mai multe ori.

Decorul lăzilor de zestre putea fi alcătuit din compoziții din mai multe grupe tematice și putea fi geometric, liber desenat sau nu, și mixt. Indiferent de motivele alese, câmpurile ornamentale sunt unitare, iar desenul liber realizat face să fie evitată monotonia și să transforme fiecare piesă într-un unicat.

După cum se observă, abordarea aleasă în ceea ce privește decorul lăzilor de zestre este strict estetică, chiar dacă riscăm să privim drept „semne mute”¹¹⁶⁸ ceea ce inițial a avut alt rol. Considerăm că rolul magic și religios pe care l-au avut unele semne s-a pierdut de-a lungul timpului, putând fi bănuț în ceea ce privește soarele și bradul. Reminescență a unor vechi culte, soarele devine doar o rozetă. Credem că reprezentarea pomului vieții „așa cum este el prezent, ca pom al nunții, împodobit și pus la poartă, în copac sau pe casă, bradul își are locul lui pe piesa de mobilier legată de actul nunții, lada”¹¹⁶⁹. Pe de altă parte, considerăm că prezența crucii nu reprezintă doar un simplu motiv decorativ, incizarea simbolului creștin pe diverse piese din lemn din gospodăria țărănească, capătă rol estetic numai în ceea ce privește modul de realizare.

În patrimoniul Muzeului de Etnografie Piatra Neamț se află două lăzi de zestre de la Bicaz, datând din 1880, realizate de meșterul Ion Cojocar, alta, atribuită aceluiași meșter, aflându-se Muzeul Etnografic al Moldovei¹¹⁷⁰. Asemănarea dintre primele două este foarte mare: dimensiunile este de 76 cm, respectiv 72 cm, înălțimea de 50 cm, 44 cm, iar lățimea de 42, respectiv 41 cm. Ornamentica este aproape identică: au un ornament central pe fiecare registru, căruia îi sunt affrontate alte motive. Partea frontală este împărțită în două registre principale despărțite de altele secundare. Registrul inferior prezintă trei casete din care una centrală care prezintă ceea ce poate fi o variantă de „vârtej” sub forma a patru V-uri unite la vârf și despărțite de hașururi, iar cele laterale au câte un X suprapus pe o floare în patru colțuri. Registrul superior este format din cinci casete: cele din exterior au câte un chiparos, urmează cele ce au incizat câte un foarfece (motiv întâlnit numai pe una dintre lăzi, cealaltă are caseta liberă), iar în centru este o cruce. Lateralele prezintă două X-uri dispuse în casete, în partea inferioară și doi chiparoși și un X, în registrul superior. Cele două registre sunt despărțite de o formă de „dinți de lup”. Pe căpătaie sunt patru grupe dispuse oblic de câte patru linii paralele. Picioarele prezintă o formă stilizată a „pomului vieții”. Decorul lăzii este susținut de culoare.

¹¹⁶⁷ Roswith Capesius, *Mobilierul țărănesc românesc*, Editura Dacia, Cluj, 1974, p. 100

¹¹⁶⁸ Al. Tzigara-Samurcaș, *Izvoade de creștături ale țaranului român*, București, 1928, p. 15

¹¹⁶⁹ Paul Petrescu, *Motive decorative celebre*, Editura Meridiane, București, 1971, p. 49

¹¹⁷⁰ Angela Paveliuc-Olariu, *op. cit.*, p. 94

Aceeași situație, două lăzi aproape identice, dar de această dată nu cunoaștem numele meșterului din comuna Hangu, au ajuns, una la Muzeul Național al Satului „Dimitrie Gusti” și una la Muzeul de Etnografie Piatra Neamț. Ambele au căpătat o frumoasă patină și au decorul susținut de culoare. Motiv des întâlnit pe Valea Bistriței, floarea apare atât pe scândura decorată a capacului, cât și ca motiv central în ambele registre frontale. Lateral, prezintă doar decor geometric realizat cu X-uri și semicercuri. Picioarele au doar incizii sub forma unor linii dispuse vertical. Decor asemănător constatăm pe o ladă de zestre de la Muzeul Etnografic al Moldovei, unde, în partea din față, registrul inferior prezintă trei casele, fiecare având câte o floare. Interesantă este, la această ladă, incizarea unei flori în interiorul capacului.

Lăzile de tâmplărie au decorul pictat - așa numitele „lăzi brașovenești” - sunt confecționate din lemn de brad, capacul drept depășește cu câțiva centimetri perimetrul lăzii, pereții sunt îmbinați „în coadă de rândunică”, se folosesc cuiele din fier și nu au picioare. În interior prezintă o casetă de dimensiuni mici, pentru păstrat acte, fixată într-un perete lateral. Chiar dacă au cunoscut o mare răspândire și pe teritoriul județului Neamț, considerăm că, nefiind o creație a meșterilor lădari din această zonă și, neavând valoare în ceea ce privește prelucrarea artistică a lemnului, nu intră în sfera de interes a acestei lucrări.

Leagănul pentru copii a fost introdus târziu în casa țărănească, fiind o piesă de mobilier mai greu de construit și necesita meșteri specializați. El era lucrat din lemn ușor, tăiat în bare înfipte în capacele de la capete și toată această cutie alungită era balansată pe două picioare, legănând copilul. Înainte copiii mici erau crescuți în copăițe – niște covețele lunguiețe.

Tot pentru copiii mici se mai folosea un tip de **băncuță**, la care șezutul, lateralele și spătarul erau lucrate din scândură iar în față avea o chingă pentru asigurare dar și pentru a-l purta în mână. Este o piesă veche, ingenioasă și practică, existentă la Muzeul Diecezan al Catolicilor din Moldova, din Săbăoani.

ANEXA:

Ladă de zestre, Tașca, 1880

Ladă de zestre,
Valea Bistriței,
sf. sec. XIX

Ladă de zestre,
Războieni, 1890

Ladă de zestre,
Schit, 1890

Ladă de zestre, Tașca, 1890

Colțar, Farcasa, 1890

Colțar, Vânători Neamț, 1920

Blidar, Valea Bistriței, începutul sec. XX

Masă, Ceahlău, 1870

Scăunel, Pipirig, 1890

Scăunel, Bicz, 1900

Leagăn, Bistra, 1930